

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I MALMÖ
Avdelning 3

DOM
2023-02-02
Meddelad i Malmö

Mål nr
7051-22

SÖKANDE

Konkurrensverket

MOTPART

Region Skåne, Skånetrafiken

Ombud: regionjuristen [REDACTED]

SAKEN

Upphandlingsskadeavgift enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, förkortad LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller Konkurrensverkets ansökan och beslutar att Region Skåne ska betala en upphandlingsskadeavgift om 600 000 kr.

YRKANDE OCH INSTÄLLNING M.M.

Skånetrafiken (Region Skåne) ingick den 12, 13 och 14 juli 2021 totalt fem avtal om persontransporter med Kristianstad Taxi och Buss AB, Taxi Ängelholm AB, Taxicentralen i Kristianstad AB, Telepass AB och Taxi Sydväst AB (hädanefter gemensamt benämnda leverantörerna) utan föregående annonsering.

Konkurrensverket yrkar att förvaltningsrätten enligt 21 kap. 1 § 3 LOU beslutar att Region Skåne ska betala 600 000 (sexhundratusen) kr i upphandlingsskadeavgift eftersom förutsättningarna för att sluta avtal utan föregående annonsering saknades och avtalen därmed utgör en otillåten direktupphandling.

Region Skåne bestrider bifall till ansökan och yrkar i första hand att förvaltningsrätten ska besluta att någon upphandlingsskadeavgift inte ska utgå eftersom regionen inte har brutit mot LOU. I andra hand, och för det fall Region Skåne ska anses ha brutit mot LOU, yrkas att förvaltningsrätten ska fastslå att det är fråga om ringa fall eller att synnerliga skäl för eftergift föreligger samt i sista hand att förvaltningsrätten ska besluta om en upphandlingsskadeavgift om 10 000 kr.

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS ANFÖR**Konkurrensverket**

Skånetrafiken hade sedan den 1 maj 2020 haft ett särskilt avtal med trafikföretag för att genomföra resor med resenärer som är smittade eller har misstänkt smitta med covid-19. Avtalet löpte ut den 30 juni 2021. Till följd av den under sensvåren 2021 rådande situationen bestående i en påtaglig kapacitetsbrist och att restriktionerna om ensamåkning inte skulle avta enligt

Skånetrafikens planering, bedömdes behovet av transport av smittade personer kvarstå även efter avtalets utgång. Region Skåne skickade härefter ut upphandlingsdokument till sex leverantörer varav samtliga fick möjlighet att ingå avtal med regionen. En leverantör avböjde att teckna avtal men Region Skåne ingick mellan den 12 och 14 juli 2021 avtal om sjukresor avseende kunder med covid-19 med övriga leverantörer.

Avtalets karaktär

Den i målet aktuella upphandlingen av servicersor avser ramavtal av tjänster som inte omfattas av förteckningen över tjänster i bilaga 2 och 2 a till LOU. De tjänster som det är fråga om är inte sådana tjänster som i sig är undantagna från lagens tillämpningsområde.

Upphandlingens värde och krav på föregående annonsering

Region Skåne har under utredningen uppgett att det maximala värdet av upphandlingen beräknades till 10 200 000 kr, beräknat på ett maximalt antal avropade fordon fördelat på fem olika avtal. Upphandlingens uppskattade värde ska därför beräknas till 10 200 000 kr.

Eftersom upphandlingens värde överstiger tillämpligt tröskelvärde för tjänstekontrakt som tilldelas av andra än centrala upphandlande myndigheter och som inte avser tjänster av sådant slag som ska anges i bilaga 2 eller 2 a till LOU (2 197 545 kr) följer det av 1 kap. 4 § LOU att hela LOU med undantag för 19 kap. LOU är tillämplig. Upphandlingen skulle därmed som huvudregel ha annonserats enligt 10 kap. 1 § LOU.

Inget undantag från annonseringsplikten är tillämpligt

Frågan är om den situation som rådde på grund av pandemin var sådan att Skånetrafiken hade möjlighet att göra undantag från skyldigheten att upphandla de tjänster som omfattas av avtalen.

Konkurrensverket ifrågasätter inte att pandemin, utifrån situationen under våren 2020, var en oförutsedd omständighet för Region Skåne. Den konkreta omständighet som enligt Region Skåne nödvändiggjort den aktuella anskaffningen är dock inte pandemins utbrott år 2020 utan den så kallade tredje smittvågen under våren 2021. Enligt Region Skåne påverkar även förhållandet att behovet av resor ökade efter att fler fått vaccin samtidigt som restriktionerna om bland annat ensamåkning kvarstod.

Oaktat att det funnits en osäkerhet kring pandemins utveckling år 2020–2021 anser Konkurrensverket att förhållandet att restriktionerna inte avvecklades våren 2021 inte var en sådan oförutsedd omständighet som avses i 6 kap. 15 § LOU. Även om förloppet i sig inte var möjligt att förutse har osäkerheten medfört att Skånetrafiken har haft anledning att räkna med risken att det skulle komma att finnas ett fortsatt behov av de aktuella tjänsterna, eftersom det inte har funnits omständigheter som medförde en bedömning att det var ett mycket osannolikt scenario. Under dessa omständigheter kan det enligt Konkurrensverket inte ha varit omöjligt att förutse ett ökat behov av resor. Konkurrensverket bedömer att det inte har förelegat en sådan händelse som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och som gjort det omöjligt att hålla tidsfristerna för ett annonserat förfarande.

För det fall pandemins utveckling under våren 2021 ska anses vara en oförutsedd omständighet anser Konkurrensverket att det saknades grund för Region Skånes bedömning att det var omöjligt att beakta de tidsfrister som framgår av 11 kap. LOU.

Det har inte framkommit att det var omöjligt att genomföra en annonserad upphandling. Avtalen föregicks av en icke-annonserad upphandling som genomfördes under en relativt kort period med bl.a. utarbetande av upphandlingsdokument och anbudsfrågan.

Det som särskiljer det aktuella icke-annonserade förfarandet från ett påskyndat förfarande är främst att anbudsinvjudan inte legat ute i 15 alternativt tio dagar utan skickats direkt till potentiella anbudsgivare med en anbudsfrist om nio dagar.

Upphandlingen skulle sålunda ha offentliggjorts genom en annons och tillgängliggjorts för konkurrens i den mening som avses i LOU. För det fall Region Skåne hade gjort bedömningen att endast ett urval av leverantörerna på marknaden skulle kunna leverera de aktuella tjänsterna hade det varit möjligt att begränsa urvalet genom strikta kvalificeringskrav i ett selektivt eller ett förhandlat förfarande med föregående annonsering. Region Skåne har inte visat att det inte varit möjligt att genomföra ett påskyndat förfarande med beaktande av tidsfristerna för annonsering i LOU.

Anskaffningen har med hänsyn till avtalens omfattning inte heller varit absolut nödvändig. Av utredningen framgår att avtalen avser serviceresor och att avtalen tilldelades för att säkra tillgången av serviceresor under tider med stor efterfrågan på resor. Avtalen gällde till och med den 28 februari 2022, dvs. 7,5 månad utan möjlighet till förlängning och möjliggjorde en fordonskapacitet om 50 fordon trots att man uppgett att behovet sannolikt skulle uppgå till ca 20 fordon. Anskaffningen går därför utöver vad som utgör en absolut nödvändig anskaffning.

Region Skåne har sammanfattningsvis inte haft fog att underlåta annonsering med stöd av 6 kap. 15 § LOU. Av utredningen framgår inte heller att något annat undantag från annonsering enligt 6 kap. 12–19 § LOU är tillämpligt.

Region Skåne har därmed varit skyldig att genomföra annonsering enligt 10 kap. 1 § LOU.

Överträdelsens sanktionsvärde och avgiftens storlek

En upphandlingsskadeavgift ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Syftet med avgiften är bland annat att säkerställa att upphandlingsreglerna följs och att skattemedlen används på ett korrekt sätt.

Upphandlingens värde uppgår till 10 200 000 kr. Det medför att upphandlingsskadeavgiften kan uppgå till högst 1 200 000 kr (10 200 000 x 0,1).

Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl.

När sanktionsvärdet för en överträdelse ska fastställas tas hänsyn till såväl försvårande som förmildrande omständigheter. Hur klar överträdelsen kan anses vara är också något som vägs in. Detta eftersom omständigheten att exempelvis rättsläget är oklart kan påverka sanktionsvärdet i sänkande riktning. Överträdelsen ses i sådana fall som mindre allvarlig. Däremot kan sanktionsvärdet anses högre om ett avtal löper under en förhållandevis lång tid eller avser ett högt värde. Även förhållanden hos den upphandlande myndigheten som exempelvis ett upprepat beteende att genomföra otillåtna direktupphandlingar kan ses som en försvårande omständighet. Att en upphandlande myndighet har drabbats av andra negativa ekonomiska konsekvenser till följd av överträdelsen kan dock i vissa fall ses som en förmildrande omständighet.

I detta fall är det fråga om en otillåten direktupphandling, vilket i sig talar för ett högt sanktionsvärde. Det är därtill fråga om en situation där rättsläget är klart och där det saknas omständigheter som talar för ringa fall eller att avgiften ska efterges. Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna i ärendet, och med hänsyn till att den ansträngda situation som pandemin har inneburit för regionens arbete bör påverka det yrkade beloppet i sänkande riktning, får en upphandlingsskadeavgift om 600 000 kr anses vara en proportionerlig sanktion för den aktuella överträdelsen. Vad Region Skåne anfört till stöd för nedsättning av avgiften på grund av förmildrande omständigheter föranleder inte verket att göra någon annan bedömning.

Region Skåne

Det har inte påvisats att Region Skåne har brutit mot annonseringsskyldigheten i LOU och genomfört en otillåten direktupphandling. För det fall regionen skulle ha brutit mot annonseringsskyldigheten och genomfört en otillåten direktupphandling bör avgiften på grund av de speciella omständigheter som föreligger helt efterges eller sättas ned till 10 000 kr.

Det har varit fråga om en förutsedd händelse

Det faktum att det var möjligt att en tredje smittvåg skulle slå till mot Skåne innebär inte att det var förutsägbart för Region Skåne på sådant sätt att tillämpningen av 6 kap. 15 § LOU utesluts. Vid tidpunkten för tecknande av avtalen hade en andra smittvåg skett och även om det för Region Skåne framstod som möjligt med en tredje smittvåg var detta alltså inte något som vare sig i tid eller omfattning kunde förutses på sådant sätt att 6 kap. 15 § LOU inte kunde tillämpas. Den tredje smittvågen får därför i sig anses vara en sådan oförutsedd händelse som omfattas av 6 kap. 15 § LOU.

Det nya och ändrade beteendemönster som brukarna av serviceresor kom att uppvisa under våren 2021 kunde inte heller förutses. Det vid denna tidpunkt rimliga antagandet var att antalet serviceresor skulle minska då en ökad vaccinationsgrad kunde antas leda till ett ökat nyttjande av kollektivtrafik och därmed ett lägre behov av serviceresor. I stället ökade behovet av serviceresor trots att också vaccinationsgraden ökade. Även den omständigheten att Region Skåne vid denna tidpunkt arbetade för att minska den vårdskuld som bildats under covid-19 pandemin bidrog till ett ökat behov av resor och då särskilt under ”peaktider”. Därutöver kvarstod kravet på ensamåkning vid serviceresor, vilket även det bidrog till ett kraftigt ökat behov av fordon för serviceresor. Regionen har således på grund av olika myndighetsbeslut och kundernas efterfrågan på resor haft svårt att fastställa en prognos över behovet av serviceresor under covid-19 pandemin. Den situation som föranledde anskaffningen av persontransporter kunde således inte förutses av regionen.

Tidsfristerna kunde inte hållas

Det hade på grund av att pandemin utgör en omständighet som inte kunnat förutses, inte varit möjligt för Region Skåne att hålla de tidsfrister som gäller vid ett påskyndat förfarande. Rekvisiten i 6 kap. 15 § LOU är därför uppfyllda.

En annonserad upphandling av aktuellt slag behöver påbörjas 1,5 år innan behovet av trafikstart uppstår eftersom det bland annat behöver göras stora ändringar av de ursprungliga upphandlingsdokumenten.

Det är vidare osannolikt att Region Skåne vid ett påskyndat förfarande skulle få in några relevanta anbud samt klara en juridisk prövning inom ramen för de tidsfrister som gäller för förfarandet. Det har mot bakgrund härav och med beaktande av att för upphandlingen nödvändiga krav sannolikt inte hade varit förenliga med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna inte varit möjligt för regionen att beakta de i LOU angivna tidsfristerna.

Anskaffningen har varit absolut nödvändig

Vid tidpunkten för ingående av avtalen framstod anskaffningen som absolut nödvändig. Avtalslängden om ca 7,5 månad måste härvid sättas i relation till den tid det tar att genomföra en annonserad upphandling, en eventuell överprövning samt de kommersiella villkor som måste vara för handen för att en rimlig konkurrensutsättning ska kunna ske. En kortare avtalstid än 7,5 månad hade inneburit en risk att vissa anbudsgivare inte skulle ha möjlighet att lämna anbud då det hade inneburit för stora kommersiella risker för dem. En kortare avtalstid hade med andra ord riskerat att begränsa konkurrensen i strid med LOU:s grundläggande syfte.

Vidare framstod det vid tidpunkten för avtalens ingående som rimligt med 50 fordon. Oaktat att det senare visade sig vara tillräckligt med 20 fordon ska bedömningen av om anskaffningen var nödvändig göras utifrån vad som var känt vid tidpunkten för anskaffningen. Att det verkliga behovet avvek från antalet anskaffade fordon är en tydlig indikator på hur oförutsägbar situationen var då anskaffningen genomfördes.

Upphandlingsskadeavgift

Grund för att ålägga Region Skåne att betala upphandlingsskadeavgift saknas eftersom det inte har påvisats att regionen har brutit mot annonseringsskyldigheten i LOU och genomfört en otillåten direktupphandling.

För det fall förvaltningsrätten skulle finna att Region Skåne har genomfört en otillåten direktupphandling måste sanktionsvärdet för den eventuella förseelsen under rådande omständigheter anses ringa varför någon avgift inte bör utgå.

Om sanktionsavgift ändå ska utgå anser Region Skåne att synnerliga skäl föreligger för att efterge denna. Om sanktionsavgiften inte ska efterges bör

FÖRVALTNINGSRÄTTEN **DOM**
I MALMÖ
Avdelning 3

avgiften på grund av den eventuella överträdelsens mycket låga sanktionsvärde, beräknas till 10 000 kr.

Konkurrensverket har i sin bedömning av upphandlingsskadeavgiftens storlek inte i tillräcklig utsträckning beaktat förmildrande omständigheter. Det har inte funnits någon möjlighet till ett alternativt handlingssätt för att säkra tillgången till den samhällsviktiga tjänsten. Det har inte varit tal om något upprepat beteende eller konstlat upplägg i syfte att kringgå lagen och regionens agerande har heller inte föranlett någon leverantör att begära överprövning i förvaltningsrätt. Några försvårande omständigheter föreligger inte.

Utifrån den eventuella överträdelsens mycket låga sanktionsvärde bör upphandlingsskadeavgiften sättas ner till 10 000 kr. Under alla omständigheter ska avgiften sättas ner till ett mycket lågt belopp.

Enligt Region Skånes uppfattning hade avtalen fått bestå vid en rättslig prövning. Även den omständigheten att regionen begränsat avtalen till 7,5 månad bör påverka sanktionsavgiften i sänkande riktning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inledningsvis kan konstateras att det skett förändringar av LOU som trätt i kraft den 1 februari 2022, men att äldre bestämmelser fortfarande gäller för sådana upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet.

Vidare ska noteras att Konkurrensverket och Region Skåne i målet är överens om vad som ägt rum i sak i enlighet med den redogörelse Konkurrensverket presenterat.

Förutsättningar för upphandlingsskadeavgift

Vad gäller de formella förutsättningarna för den aktuella ansökan ska en ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 21 kap. 7 § andra stycket LOU ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet som ansökan grundar sig på slöts. De avtal som utgör grund för ansökan i detta fall ingicks under perioden den 12–14 juli 2021. Konkurrensverkets ansökan inkom till förvaltningsrätten den 22 juni 2022 och har därmed inkommit i rätt tid.

Avtalens karaktär och beräkning av kontraktsvärde

För att utröna vilka krav som ställs på den upphandlande myndigheten avseende annonsering måste karaktären och omfattningen av upphandlingen fastställas. De aktuella avtalen avser Skånetrafikens behov av trafikuppdrag av utökad kapacitet av ordinarie fordon och personbilar för färdtjänst och sjukresor. Det är i målet ostridigt att avtalen avser tjänster som inte omfattas av förteckningen över tjänster i bilaga 2 och 2 a till LOU. Det är också ostridigt att det i målet inte är fråga om tjänster som i sig är undantagna från lagens tillämpningsområde.

Av 5 kap. 3 § LOU framgår bland annat att värdet av en upphandling är det totala belopp som, enligt den upphandlande myndighetens uppskattning, ska betalas enligt de varukontrakt, tjänstekontrakt eller byggentreprenadkontrakt som ingår i upphandlingen.

Det synes i målet vara ostridigt att upphandlingens maximala värde beräknats till ca 10 200 000 kr. Värdet av upphandlingen ska därför enligt förvaltningsrätten fastställas i enlighet därmed.

Krav på annonsering

Det kan konstateras att det av förvaltningsrätten ovan bedömda värdet av aktuella avtal överstiger tröskelvärdet för tjänstekontrakt som tilldelas av andra än centrala upphandlande myndigheter och som inte avser tjänster av sådant slag som anges i bilaga 2 eller 2 a. Av 1 kap. 4 § LOU följer därmed att hela LOU är tillämplig, med undantag för 19 kap. LOU.

Upphandlingen skulle därmed ha annonserats i enlighet med 10 kap. 1 § LOU.

Frågan om upphandlingen utgör en otillåten direktupphandling; frågorna om synnerlig brådska förelåg samt om inköpen varit absolut nödvändiga

Region Skåne anför i huvudsak att det inte påvisats föreligga någon otillåten direktupphandling då man har haft rätt att ingå avtalen som ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering med stöd av bestämmelsen i 6 kap. 15 § LOU. Regionen anser att det fortsatta behovet av persontransporter inte kunde förutses samt att synnerlig brådska uppstått då tidsfristerna för öppet och selektivt förfarande eller vid förhandlat förfarande med föregående annonsering inte kunde hållas.

Enligt 6 kap. 15 § LOU får en upphandlande myndighet använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det, på grund av synnerlig brådska som beror på omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av myndigheten, är omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet och selektivt förfarande eller vid förhandlat förfarande med föregående annonsering, och anskaffningen är absolut nödvändig.

Region Skåne anför att anskaffningen vid tidpunkten för ingående av avtalen framstått som absolut nödvändig. Förvaltningsrätten konstaterar att bestämmelsen ska tillämpas restriktivt och att det är Region Skåne som har att

FÖRVALTNINGSRÄTTEN **DOM**
I MALMÖ
Avdelning 3

visa att synnerlig brådska förelåg (se bl.a. prop. 2009/10:180 s. 295 och HFD 2019 ref. 65). Vid synnerlig brådska åligger det myndigheten att visa att brådskan var sådan att man inte skulle hinna få kontraktet på plats med beaktande av de tidsfrister som följer av LOU samt att brådskan inte skulle kunna tillskrivas eller förutses av den upphandlande myndigheten (mål C-318/94 p. 14). Det ställs även höga krav på att en upphandlande myndighet har en god organisation och framförhållning i sin planering (HFD 2017 ref. 66 med däri angivet förarbetsuttalande).

För att en direktupphandling enligt 6 kap. 15 § LOU ska vara tillåten ska det vara fråga om en extraordinär situation som inte kan tillskrivas, och inte har kunnat förutses av, myndigheten. Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att covid-19 pandemin utifrån hur situationen såg ut under våren 2020 har varit en omständighet som inte har kunnat förutses av Region Skåne och inte heller att pandemin har inneburit en mycket stor påfrestning för regionens arbete. Även om det för regionen inte gick att med säkerhet veta att en tredje smittvåg skulle komma kan denna omständighet enligt förvaltningsrättens förmenande inte bedömas vara sådan att den inte har kunnat förutses av regionen.

Förvaltningsrätten beaktar härvid särskilt dels – och det förefaller också vara ostridigt i målet – att det vid tidpunkten för avtalens tecknande redan hade förekommit två smittvågor, dels att det redan vid årsskiftet 2020/2021 fanns indikationer på en tredje smittvåg i slutet av februari 2021. Det är därför förvaltningsrättens bedömning att Region Skåne redan under vintern 2020/2021 måste ha haft anledning att räkna med risken att det skulle komma att finnas ett fortsatt behov av persontransporter. Att en tredje smittvåg slog till mot Skåne kan mot bakgrund härav inte bedömas utgöra en sådan extraordinär situation som gör att det kan anses föreligga synnerlig brådska enligt 6 kap. 15 § LOU och som har gjort det omöjligt att hålla tidsfristerna för ett annonserat förfarande. Vad regionen härvid anfört om att inte heller vare sig det ändrade resemönstret under våren 2021 eller bevarandet av kravet på ensamåkning

kunde förutses föranleder, mot ovan angiven bakgrund, inte förvaltningsrätten att göra någon annan bedömning.

Anskaffningen kan mot bakgrund av avtalens omfattning i fråga om såväl avtalslängd som antalet fordon vidare inte ha varit avsedd att tillgodose endast ett trängande behov och därmed inte heller ha varit absolut nödvändig.

Vad regionen har anfört som skäl för att annonsering inte skett och som skulle rättfärdigat en direktupphandling och att det skulle vara brådskande möjliggör följaktligen inte undantag från annonseringsskyldigheten i 6 kap. 15 § LOU.

Frågan om upphandlingsskadeavgiftens storlek samt frågorna om det rör sig om ett ringa fall eller om det finns synnerliga skäl att efterge avgiften

Enligt 21 kap. 4 § LOU ska en upphandlingsskadeavgift uppgå till lägst 10 000 kr och högst 10 000 000 kr. Avgiften får inte överstiga tio procent av upphandlingens värde enligt 5 kap. LOU.

Enligt 21 kap. 5 § LOU ska vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek särskild hänsyn tas till hur allvarlig överträdelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.

En otillåten direktupphandling är en sådan förseelse som anses höra till de allvarligare formerna av överträdelser och motiverar en avgift hänförlig till den högre skalan av avgiftsramen. Beslutande instans har ett betydande utrymme att inom givna beloppsramar fastställa avgiftens storlek. Sanktionen ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. Ju allvarligare överträdelsen kan anses vara, desto högre belopp bör avgiften fastställas till. Vid bedömningen av sanktionsvärdet bör även vägas in hur klar överträdelsen kan anses vara. Ett oklart rättsläge bör påverka sanktionsvärdet så att överträdelsen anses mindre allvarlig. Förhållanden hos den upphandlande myndigheten, som exempelvis

ett upprepat beteende, bör ses som en försvårande omständighet. Avtalstidens längd och avtalets värde kan också påverka sanktionsvärdet (prop. 2009/10:180 s. 197 f.).

Region Skåne anför att det är fråga om ett ringa fall eller att det i vart fall finns synnerliga skäl att efterge avgiften huvudsakligen utifrån rådande omständigheter samt för det fall avgift ska utgå, att denna ska beräknas till 10 000 kr eller annars till ett mycket lågt belopp.

I ringa fall ska någon avgift inte beslutas, vilket kan vara fallet om anskaffningar inte kunnat anstå och berörda avtal har tidsbegränsats till dess att inköp kunnat göras enligt en ny annonserad upphandling (HFD 2014 ref. 49). Det har enligt förvaltningsrättens förmenande inte framkommit omständigheter i målet som talar för ett ringa fall.

Att efterge avgiften på grund av synnerliga skäl kan endast göras i rena undantagsfall när till exempel människors liv eller hälsa annars skulle riskeras och det skulle framstå som orimligt eller stötande att upphandlingsskadeavgift skulle tas ut (prop. 2009/10:180 s. 370). Förvaltningsrätten finner inte att det på ett tydligt sätt framkommer att något sådant undantagsfall föreligger. Det framstår således inte som orimligt eller stötande att besluta om upphandlingsskadeavgift. Avgiften ska därför inte efterges.

Fråga är om en otillåten direktupphandling och upphandlingsskadeavgiften bör därför ligga i det högre skiktet. Yrkad upphandlingsavgift uppgår till cirka 5,88 procent av upphandlingens värde. Att det skulle föreligga något oklart rättsläge eller liknande omständighet som skulle tala för en mildare påföljd har inte framkommit. Förvaltningsrätten instämmer vidare i Konkurrensverkets bedömning avseende försvårande och förmildrande omständigheter. Vid en samlad bedömning finner förvaltningsrätten att en avgift om 600 000 kr får anses vara en effektiv och avskräckande sanktion som står i proportion till

FÖRVALTNINGSRÄTTEN **DOM**
I MALMÖ
Avdelning 3

överträdelsens allvar. Vad Region Skåne i övrigt har anfört i målet föranleder inte förvaltningsrätten att göra någon annan bedömning. Konkurrensverkets ansökan om upphandlingsskadeavgift ska följaktligen bifallas i sin helhet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-05)

Cecilia Holmdahl

Sally Söderholm har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.